

Jan Polski

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

KULTURA GOSPODARCZA W GMINACH. PRÓBA DOBORU MIERNIKÓW

1. Wstęp

W opinii środowisk naukowych i polityków pojęcie kultury gospodarczej w miastach i gminach wiejskich jest wielostronnie pożyteczne. Jest to ważne kryterium gospodarności, poprawności polityki sprawnego funkcjonowania i rozwoju społeczeństwa oraz gospodarki w układach lokalnych. Jest to także ważny czynnik atrakcyjności, a zatem konkurencyjności miast i gmin. Dlatego też poprawa poziomu kultury gospodarczej może być brana pod uwagę jako spodziewany efekt oddziaływania przedsięwzięć gospodarczych, w tym organizacyjnych i inwestycyjnych o strategicznym znaczeniu dla gmin.

Instrumentalne znaczenie kultury gospodarczej w polityce rozwoju miast i gmin wiejskich wiąże się z potrzebą wskazania sfer życia, w których to zjawisko ma swój wyraz. W tychże dziedzinach potrzebne jest określenie mierników poziomu kultury gospodarczej. Zadanie nie jest łatwe, ponieważ kultura przejawia się we wszystkich sferach życia społeczno-gospodarczego. Jest też uzależniona od poziomu jego rozwoju, w tym głównie od zamożności gmin. Wyściem z tej sytuacji może być selektywny dobór dziedzin działalności oraz mierników kultury gospodarczej dużego i małego miasta, gminy podmiejskiej, turystycznej, rolniczej itp.

2. Próba podziału pola badań

Przyjmując, że istotą kultury gospodarczej społeczeństwa jest poziom wiedzy, umiejętności, nawyków i materialnych standardów gospodarowania, a także zdolność do adaptacji wszelkich osiągnięć cywilizacyjnych, sprzyjających rozwojowi

na określonym obszarze [3, s. 2], można wyodrębnić trzy podstawowe sfery badań tego zjawiska. Pierwszą jest sfera przedsiębiorczości i otoczenia biznesu. Jest to trzon bazy ekonomicznej gmin. Do tej sfery można by dołączyć także sferę instytucji i organizacji społecznych, które funkcjonują na terenie danej gminy, a nie wchodzą w sieć prawnych zależności od samorządu lokalnego. Ogólnie można by tę sferę nazwać zbiorem podmiotów gospodarczych. Drugą jest sfera publiczna, pełniąca funkcje komunalne, w tym społeczne i gospodarcze. Jest to gospodarka instytucji państwowych oraz samorządowych, w tym szeroko rozumiana gospodarka komunalna (infrastruktura techniczna i społeczna oraz zagospodarowanie terenów publicznych). Trzecią wreszcie jest sfera gospodarstw domowych w zasadniczej mierze warunkująca strukturę i poziom konsumpcji, a zatem i chłonność lokalnego rynku. Jest to także uwarunkowanie poziomu kultury życia mieszkańców.

Powstaje pytanie, czy można traktować te trzy sfery jako pełny zakres oceny kultury gospodarczej na użytek polityki wspomaganie rozwoju gmin. Z pewnością nie jest to podział ujmujący wszystkie dziedziny jej przejawów w gminach. Dla pełniejszego jej ujęcia celowe jest poszukiwanie innych podziałów życia społeczno-gospodarczego w układach lokalnych.

Drugim podziałem może być podział całokształtu działalności na sferę inwestycji i eksploatacji (użytkowania). Organizacja przygotowania inwestycji i ich realizacji wymaga sprawnej organizacji działań inwestora i wykonawców. Efektem mają być możliwie krótkie cykle inwestycyjne, minimalizujące okresy zamrożenia zaangażowanego kapitału, minimalizacja konfliktów inwestora z otoczeniem oraz możliwość efektywnego osiągania korzyści z podjętej inwestycji. Z kolei w fazie eksploatacji istnieje konieczność wyróżnienia bardzo zróżnicowanych grup podmiotów, które prowadzą działalność gospodarczą w szerokim znaczeniu tego pojęcia. Konieczne jest tu rozróżnienie rynkowej działalności gospodarczej prowadzonej przez firmy i działalności materialnej różnych podmiotów, w tym instytucji, organizacji społecznych i gospodarstw domowych, a także administracji samorządowej. W tej fazie podział pól badań nad miernikami kultury gospodarczej będzie miał charakter podmiotowy, wskazany w pierwszej propozycji zawartej w tym punkcie.

Trzeci podział opiera się na sformułowanej definicji kultury gospodarczej, w której wyróżnia się:

- 1) poziom wiedzy, umiejętności i nawyków mieszkańców gminy, które mają znaczenie w zachowaniach gospodarczych mieszkańców gminy;
- 2) materialne standardy gospodarowania, oparte na posiadanych i użytkowanych zasobach wszelkiej infrastruktury publicznej oraz prywatnej;
- 3) zdolność do adaptacji osiągnięć cywilizacyjnych sprzyjających rozwojowi, a powstających w wyniku procesów globalizacyjnych w bliższych i dalszych miejscach świata.

Jest to podział przedmiotowy obejmujący pełny zakres znaczenia pojęcia kultury gospodarczej.

Trzy omówione podziały pól identyfikacji mierników kultury gospodarczej gmin mają różne podstawy wyodrębnienia. W pierwszym podziale podstawą są typy podmiotów gospodarczych tworzących w sobie właściwy sposób znamiona kultury gospodarczej. Na przykład układ mierników kultury gospodarstwa domowego będzie ściśle związany z modelami konsumpcji danego miejsca i czasu (epoki). Natomiast kultura przedsiębiorczości musi w znacznym stopniu być związana z kulturą technologii i osiągnięć w dziedzinie organizacji.

Drugi podział wydziela w ramach każdego podmiotu działań gospodarczych dwie odmienne w swoim charakterze fazy działań gospodarczych: realizację inwestycji i użytkowanie zasobów (eksploatację). Inwestycje w różnych dziedzinach życia mają wiele wspólnych kwestii organizacyjnych, np. tryb formalnoprawny uruchomienia, projektowanie, poszukiwanie wykonawców i wdrażanie (montaż, budowę) oraz odbiór wykonanych obiektów. Są też odmienne w poszczególnych dziedzinach lub sektorach gospodarki. Na przykład inwestycje gminne nieodzwonnie wiążą się z procedurą przetargową. Nie mają takiego obowiązku prawnego podmioty prywatne. Praktycznie procedury przetargowej nie stosują gospodarstwa domowe.

Jak już wcześniej podkreślono, trzeci podział pól badań nad kulturą gospodarczą jest w istocie oparty na kryterium przedmiotowym. Z tego względu przyjmuje się go w tym artykule jako podział główny, ponieważ jest oparty bezpośrednio na definicji omawianego pojęcia.

3. Mierniki oparte na wiedzy, umiejętnościach i nawykach

Pierwszym polem określania mierników według kryterium przedmiotowego jest charakterystyka mieszkańców oraz pracujących w danej gminie pod względem poziomu wiedzy, umiejętności i nawyków. Jest to pole trudno poddające się jakimkolwiek pomiarom. Jednakże wszelkie próby wskazania mierników powinny uwzględniać przede wszystkim wymierne lub niewymierne efekty bezpośrednie (mierniki rezultatu) i pośrednie (mierniki oddziaływania), znaczące dla rozwoju lokalnego. W obrębie tego pola proponuje się następujące mierniki:

- w zakresie wiedzy i zdobytych kwalifikacji:
 - liczbę osób z wyższym wykształceniem /1 tys. dorosłych mieszkańców gminy,
 - liczbę mieszkańców kształcących się na studiach licencjackich i magisterskich, a kontynuujących wykształcenie gdziekolwiek w kraju i za granicą w relacji do liczby dorosłych mieszkańców gminy,
 - liczbę osób uzupełniających lub zmieniających kwalifikacje zawodowe w ramach programów realizowanych przez urzędy pracy,
 - liczbę osób oferujących na rynku pracy swoje specjalistyczne kwalifikacje zawodowe,

- liczbę osób powracających z zagranicy z nabytymi tam specjalistycznymi kwalifikacjami zawodowymi;
- w zakresie umiejętności:
 - liczbę założonych i zorganizowanych (przygotowanych do działania) firm,
 - liczbę osób praktycznie zarządzających firmą,
 - liczbę podmiotów zarządzających przedsięwzięciem inwestycyjnym,
 - liczbę firm nawiązujących kontakty kooperacyjne,
 - liczbę firm nawiązujących współpracę zagraniczną,
 - liczbę firm prowadzących operacje bankowe przez komputer,
 - liczbę firm prowadzących operacje handlowe przez komputer,
 - liczbę firm prowadzących analizę rynku przez komputer,
 - liczbę firm stosujących inne, nowoczesne operacje biznesowe;
- w podgrupie nawyków i aktywności społecznej:
 - liczbę zorganizowanych i aktywnych klubów oraz zrzeszeń przedsiębiorców,
 - liczbę inicjatyw w ramach grup interesu, np. tworzenie branżowych związków producentów rolnych,
 - liczbę inicjatyw obywatelskich na rzecz budowy urządzeń lokalnej infrastruktury społecznej i technicznej,
 - liczbę inicjatyw w zakresie imprez kulturalnych i sportowych,
 - liczbę inicjatyw w zakresie innych inicjatyw społecznych,
 - liczbę przedsięwzięć obejmujących współzawodnictwo na poziomie wewnątrzgminnym i ponadgminnym,
 - liczbę oryginalnych inicjatyw w sferze sztuki i oferty rekreacyjnej.

Poza wiedzą i umiejętnościami oraz nawykami mieszkańców kulturę gospodarczą gminy można także oceniać w tym zakresie na poziomie samorządu gminnego. Jednakże należałoby tu wyłączyć działania i aktywność w ramach bieżących obowiązków komunalnych. Jako przejawy kultury samorządowej powinny liczyć się te działania, które świadczą o oryginalności pomysłów i dalekowzroczności przedsięwzięć. Na przykład obecnie przejawem kultury gospodarczej może być:

- budowanie kompleksowego systemu marketingu gminnego zewnętrznego i wewnętrznego;
- umiejętność i aktywność w budowaniu strategii gminnej wraz z jej systematyczną aktualizacją;
- systematyczność w krótkookresowym programowaniu rozwoju gminy (np. stan przygotowania LPR),
- przygotowanie finansowe i organizacyjne do wdrażania gminnych przedsięwzięć inwestycyjnych,
- aktualność dokumentów lokalnej polityki przestrzennej (studium uwarunkowań...),
- stopień pokrycia gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego i aktualność tych planów,

- poziom wykształcenia kadry urzędu gminy,
- poziom wykształcenia radnych gminnych,
- liczba spotkań przedstawicieli samorządu gminnego z mieszkańcami rocznie,
- sprawność obsługi inwestorów i wszelkich użytkowników miejscowych zasobów.

Wymienione przejawy aktywności samorządu gminnego są atrybutami marketingu lokalnego, chociaż nie wypełniają całego jego systemu. Marketing gminny nie jest jednorazowym przedsięwzięciem na wiele lat. Jest to arena zmagania międzygminnych w walce konkurencyjnej o inwestora i tworzone przez niego lokalne korzyści zewnętrzne. Jest to proces ciągłej pracy nad nową wizją korzyści.

4. Mierniki standardów materialnych

Drugim polem identyfikacji mierników kultury gospodarczej, wyodrębnionym według kryterium przedmiotowego, są materialne standardy funkcjonowania i rozwoju gospodarki. Jest to szerokie pole zaspokajające potrzeby mieszkańców, a szerzej – gospodarstw domowych, oraz obsługi sfery produkcyjnej, stanowiącej trzon bazy ekonomicznej. Są to więc szeroko rozumiane standardy obsługi konsumpcji i standardy obsługi produkcji a zatem pomnażania kapitału. Obydwie te sfery tworzą jeden zintegrowany system obsługi lokalnej. Powszechnie dzieli się go na lokalną infrastrukturę techniczną i społeczną. W ramach standardów obsługi technicznej wymienia się np.:

- udział długości dróg o nawierzchni utwardzonej w ogólnej długości dróg,
- udział korzystających z wodociągu i kanalizacji oraz z oczyszczalni ścieków,
- udział odpadów stałych zagospodarowywanych w nowoczesnych formach w ogólnej masie odpadów na terenie gminy,
- udział użytkowników energii pochodzącej z niekonwencjonalnych źródeł w ogólnej liczbie użytkowników.

W sferze infrastruktury społecznej obsługa dzieli się ze względu na finansowe podstawy funkcjonowania i rozwoju na dwie oddzielne sfery: komercyjną i budżetową (publiczną). Coraz większy udział w zaspokajaniu potrzeb bytowych mają usługi świadczone komercyjnie, głównie przez małą i średnią przedsiębiorczość. Jednakże część usług świadczona jest publicznie, a finansowana z budżetu państwa i budżetów samorządowych. Usługi bytowe o charakterze komercyjnym wywołują efektywny popyt lokalny. Można pominąć tę sferę, ponieważ jest to kwestia modeli konsumpcji, a więc kultury życia, a nie tylko kultury gospodarczej. W obrębie podjętego tematu można jednak oceniać dostępność do usług świadczonych publicznie, w tym dostęp:

- dzieci i młodzieży do szkół,
- pacjentów do placówek służby zdrowia,
- mieszkańców do placówek kultury, sportu i bliskiej rekreacji, a także do miejsc integracji społecznej (np. zebrania mieszkańców).

Dla sprawnej obsługi gospodarki rynkowej do zakresu standardów materialnych należałoby dodać także infrastrukturę ekonomiczną, czyli elementy tzw. otoczenia biznesu. Obecnie w Polsce reprezentatywnym miernikiem w tym zakresie jest dostęp do inkubatora przedsiębiorczości, którego siedziba nie musi być w każdej gminie. Powinien być jedynie dostęp do takiej placówki.

Poza trzema wymienionymi dziedzinami infrastruktury, standardami materialnymi w gminach obejmuje się także funkcje terenów. Są to zwykle standardy urbanistyczne nieobligatoryjnie uwzględniane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gmin [2, s. 143-148] lub wybranych ich części. W tychże standardach są określone powierzchnie i położenie terenów przeznaczonych do:

- poprawy jakości środowiska przyrodniczego – chronione przed zabudową doliny rzeczne, suche doliny, tereny szczególnie bogato urzeźbione, tereny chronione (parki narodowe i krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, pomniki przyrody, użytki ekologiczne);
- rekreacji i integracji społecznej (tereny otwarte, w tym: parki, zieleńce, skwery, lasy komunalne, inne);
- miejsca zamieszkania w podziale na osiedla budownictwa zagrodowego (wsie), jednorodzinnego – pozarolniczego i budownictwa wielorodzinnego;
- usług bytowych i gospodarczych, w tym świadczonych komercyjnie i niekomercyjnie;
- przedsiębiorczości, w tym produkcji, handlu i usług materialnych;
- komunikacji kolejowej i drogowej oraz parkingów dostępnych publicznie;
- innego, specjalnego celu; mogą to być tereny cmentarzy, miejsca pamięci historycznej, tereny wojskowe i inne;
- użytkowania rolniczego, w tym grunty orne, łąki i pastwiska, sady i ogrody, tereny chowu zwierząt, inne rolnicze;
- lasów i doleśień, co jest obecnie kierunkiem preferowanym, alternatywnym wobec użytkowania rolniczego.

Udziały powierzchni tych terenów i sposób ich urządzenia jest uwarunkowany historycznie. Jest także zależy od racji planistycznych określanego ładu przestrzennego, opartych na specyficznych cechach terenu. Przejawem kultury gospodarczej jest wysoka jakość urządzenia tych terenów, a także struktura ich powierzchni. Udziały terenów publicznych, w tym komunalnych, są miernikiem wysokiej kultury gospodarczej.

5. Zdolność do adaptacji osiągnięć cywilizacyjnych

Zdolność do adaptacji i osiągnięć cywilizacyjnych oznacza innowacyjność gmin. Zdaniem autora – innowacyjność gospodarki można klasyfikować w dwu sferach. Pierwszą jest innowacyjność technologiczna i organizacyjna w firmach, zwłaszcza w produkcji. Drugą, szerszą sferą są innowacje w różnych dziedzinach

życia społeczno-gospodarczego. W dziedzinie szeroko rozumianej technologii produkcji [3, s. 115-134] (w przemyśle, budownictwie, rolnictwie, usługach produkcyjnych) poziom kultury gospodarczej gminy może być określany m.in. przez:

- liczbę przedsięwzięć innowacyjnych w firmach unowocześniających technologię i parametry użytkowe produktów w roku;
- wartość tych przedsięwzięć w roku;
- ich spodziewane efekty ekonomiczne w roku.

Listę proponowanych mierników kultury technologicznej można w tej sferze stosunkowo łatwo rozszerzać. Może być to zasadne wówczas, gdy istnieje potrzeba wykazania innowacyjności gminy poprzez innowacyjność jej bazy ekonomicznej, tworzącej innowacyjne środowisko przedsiębiorców, wywołujące intensywne wdrażanie nowości technologicznych i organizacyjnych. Środowisko to także wywołuje rozwój infrastruktury innowacyjnej, przede wszystkim jako sieci w regionach (parków technologicznych, technopoli, klastrów przemysłowych, stref zastosowań innowacji, inkubatorów przedsięwzięć innowacyjnych i innych). Ocena kultury gospodarczej w zakresie innowacyjności technologiczno-organizacyjnej obejmuje co najmniej trzy duże tematy, w tym: infrastrukturę innowacyjną (badań i wdrożeń), zastosowanie innowacji w przedsiębiorstwach i kreowanie środowiska innowacyjnego. Kwestia ta jednak nie zamyka się w układach gminnych (miejskich). Ze względu na kształtujące się sieci powiązań w wymiarze regionalnym zasługuje na oddzielny artykuł w problematyce kultury gospodarczej.

Poza sferą technologiczną produkcji godne uwagi są co najmniej dwie inne sfery innowacyjności. Jest to sfera innych podmiotów gospodarczych i gospodarstw domowych, a także innowacyjność gospodarki publicznej, zwłaszcza komunalnej. Innowacyjność instytucji i organizacji społecznych można dołączyć do jednej grupy z firmami. Tworzenie korzyści zewnętrznych dla lokalnego środowiska gospodarczego przez podmioty gospodarcze tych trzech grup ma podobny mechanizm. Najbardziej wydajne są jednak firmy. Dlatego też one tworzą trzon bazy ekonomicznej.

Oddzielnego omówienia wymaga jednak kultura innowacyjności gospodarki publicznej, zwłaszcza komunalnej [1, s. 36-120]. Z punktu widzenia kultury gospodarczej jest to kwestia o dużym znaczeniu. Warunkuje bowiem sprawność funkcjonowania całokształtu gospodarki w gminie, a także otwarcie na jej przyszły rozwój. W sferze komunalnej autor wyróżnia dwie grupy mierników. Jedna skupia charakterystykę poziomu innowacyjności technologicznych, druga zaś obejmuje innowacje w jakości produktu świadczonego publicznie. Przyjmując, że odrzucamy te cechy innowacyjności, które są w życiu powszechnie, np. Internet, telefon komórkowy z ciągle wzbogacanym zestawem funkcji, warto wyszukiwać jedynie zjawiska innowacyjne, które wyraźnie różnicują gminy pod tym względem. W sferze komunalnych innowacji technologicznych można obecnie wyróżnić następujące nowe obszary pomiaru kultury gospodarczej:

- proekologiczne formy zagospodarowania odpadów komunalnych i przemysłowych;

- technologie oczyszczania ścieków i zagospodarowania odpadów pościekowych;
- wysoce efektywne źródła zaopatrzenia energetycznego i oszczędności energii;
- technologie minimalizujące straty wody użytkowej;
- proekologiczne i niekonwencjonalne źródła energii;
- nowoczesne rozwiązania komunikacji publicznej, w tym masowej;
- nowoczesne rozwiązania w budowie dróg i ulic miejskich oraz skrzyżowań;

W innowacjach technologicznych sfery komunalnej można oczywiście wyróżnić o wiele więcej mierników pokazujących różnice w poziomie obsługi i jej efektywności ekonomicznej.

Na efektywność tej sfery znaczny wpływ mają liczne produkty komunalne, w tym usługi zaspokajające coraz więcej potrzeb użytkowników gmin miejskich czy też wiejskich. Do tej grupy mierników można zaliczyć:

- liczbę nowoczesnych punktów zintegrowanej informacji o usługach lokalnych, komercyjnych i niekomercyjnych;
- liczbę nowoczesnych form odbioru i utylizacji zużytego sprzętu gospodarstwa domowego;
- liczbę lokalnych punktów kształcenia i szkoleń w zakresie nowoczesnych specjalizacji zawodowych;
- liczbę nowoczesnych form pomocy społecznej w zakresie obsługi osób niepełnosprawnych;
- liczbę urządzonych miejsc i organizacji imprez kulturalnych oraz sportowych.

W zakresie innowacji w sferze obsługi publicznej życia społeczno-gospodarczego istnieje nieograniczona możliwość tworzenia i implementacji pomysłów wywołujących popyt na nowe rodzaje obsługi.

6. Wnioski końcowe

Konstruowanie mierników kultury gospodarczej gmin jest wielce użyteczne i jednocześnie bardzo trudne. Użyteczność ich jest uzasadniona nowym, „unijnym” warsztatem planowania działań wspomagających rozwój lokalny i regionalny. Trudności doboru miar wynikają z charakteru zjawisk i procesów znamionujących przejawy kultury, w tym kultury gospodarczej. Można jedynie próbować wskazywać lub mierzyć konkretne jej cechy. W tym artykule proponowana jest klasyfikacja mierników oparta na trzech kryteriach: przedmiotowym, podmiotowym i uwzględniającym podział działań gospodarczych na inwestycje oraz eksploatację. Podane w tym artykule przykłady mierników zostały ułożone jedynie w układzie przedmiotowym (ze względu na dopuszczalną objętość tekstu). Ich dobór w pozostałych dwóch układach może być treścią kolejnego artykułu. Przedstawione przykłady mierników nasuwają kilka spostrzeżeń i refleksji.

Po pierwsze, układ przedmiotowy odpowiada preferencjom wspierania rozwoju regionalnego (w tym lokalnego) Unii Europejskiej. Tematycznie odpowiada rządowej i samorządowej polityce rozwoju terytorialnego, w tym lokalnego. Są tu bowiem uwzględnione takie tematy, jak: rozwój zasobów ludzkich, społeczeństwo oparte na wiedzy, prężność instytucjonalna państwa, a w tym samorządu terytorialnego, spójność społeczna, gospodarcza i terytorialna oraz inne.

Po drugie, temat kultury gospodarczej wzmacnia świadomość wyzwań przyszłości. Wywołuje zadania, jakie trzeba realizować w wielu regionach oraz gminach. Są one obecnie mało realne ze względu na depresję społeczną i gospodarczą. Przykładami wyzwań są choćby przedsięwzięcia z dziedziny innowacyjności czy urządzania niektórych funkcji publicznych (ogrody botaniczne, parki tematyczne i inne).

Po trzecie, rozpoczęcie prac nad ideą kultury gospodarczej może prowadzić do poprawy unijnej kultury planowania lokalnego. Jej wyzwaniem w Polsce jest kwantyfikacja słabych i mocnych stron gospodarki i społeczeństwa, zagrożeń i szans, a także celów strategicznych i operacyjnych. Najszerzej kwantyfikacją objęte są zadania i wnioski na ich dofinansowanie przez Unię Europejską. Potrzebne są tam nie tylko mierniki wkładu, produktu i rezultatu realizacji określonego zadania, lecz również w miarę bogaty zestaw mierników oddziaływania, oznaczających spodziewane efekty pośredniego pobudzania rozwoju.

Trzy wymienione spostrzeżenia – zdaniem autora – wystarczająco uzasadniają zastosowanie mierników kultury gospodarczej w ważnych tematach badań oraz w polityce i programowaniu wspomagania rozwoju lokalnego, czyli w skali miast i gmin. Ich dobór do oceny regionów wymaga oddzielnego opracowania.

Literatura

- [1] *Ekonomika i zarządzanie miastem*, red. R. Brol, AE, Wrocław 2004.
- [2] Gaczek W.M., *Zarządzanie w gospodarce przestrzennej*, Oficyna Wydawnicza Branta, Bydgoszcz-Poznań 2003.
- [3] Karasiewicz G., Pasieczny J., *Ocena atrakcyjności gminy jako produktu marketingowego*, [w:] *Marketing terytorialny, możliwości aplikacji, kierunki rozwoju*, red. H. Szulce, M. Florek, AE, Poznań 2005.
- [4] Kwiatkowski S., *Rola innowacji w rozwoju polskiej przedsiębiorczości*, [w:] *Innowacja – Edukacja – Rozwój Regionalny*, red. A. Kukliński, K. Pawłowska, Wyższa Szkoła Biznesu – NLU w Nowym Sączu, Nowy Sącz 1998.
- [5] Polski J., *Kultura gospodarcza w układach lokalnych*, [w:] *Gospodarka lokalna w teorii i praktyce*, Prace Naukowe Akademii Ekonomicznej nr 1124, AE, Wrocław 2006.

ECONOMIC CULTURE IN GMINAS. ATTEMPT OF INDEXES SELECTION

Summary

The article emphasizes the fact that the essence of economic culture is the level of knowledge and abilities, material standards of economy and also the ability to implement innovations favourable for the development of defined area (in gminas). The author attempts to identify the economic-cultural indexes of application in local policy. He distinguishes three groups:

1) objective, in the following spheres: knowledge and abilities, achieved material standards and accustoming of innovations;

2) subjective, separating the economic subjects, households and public economy;

3) investments and exploitation (use).

The attempt the constructing economic-cultural indexes was undertaken in favour of local development policy.

HOSPODÁŘSKÁ KULTURA V OBCÍCH. SNAHA VOLBY MĚRITELNÝCH UKAZATELŮ

Anotace

V příspěvku bylo konstatováno, že podstatou hospodářské kultury společnosti je úroveň vědomostí a dovedností, materiální standardy hospodaření a také schopnost inovace příznivé pro rozvoj na daném území (v obcích). Je zde učiněna snaha stanovit měřitelné ukazatele hospodářské kultury k užítu místní politiky, a to ve třech úrovních:

1) předmětné, s členěním na oblasti: vědomostí a dovedností, dosažených materiálních standardů a zavádění inovací;

2) objektové, kde jsou vyčleněny podnikatelské subjekty, domácnosti a veřejné hospodářství;

3) investic a provozování (užívání).

Snaha vytvořit měřitelné ukazatele hospodářské kultury je zaměřená na potřeby politiky lokálního rozvoje.

WIRTSCHAFTSKULTUR IN DEN GEMEINDEN. VERSUCH DER AUSWAHL VON MESSZAHLEN

Zusammenfassung

Im Artikel wurde angenommen, dass das Wesen der Wirtschaftskultur der Gesellschaft das Niveau des Wissens und der Kenntnisse ist, die materiellen Standarte des Wirtschaftens sowie auch die Fähigkeit zur Innovation, welche die Entwicklung auf bestimmtem Gebiet (in den Gemeinden) begünstigen. Es wurde versucht die Messzahl der Wirtschaftskultur zum Nutzen der lokalen Politik, in drei Systemen zu bestimmen:

1) im Objektsystem, bei der Aufteilung in Sphären: Wissen und Kenntnisse, der erreichten materiellen Standarte sowie der Einführung von Innovationen;

2) im Subjektsystem, welches die Wirtschaftssubjekte aussondert, Haushälter und öffentliche Wirtschaft;

3) in der Investition und Exploitation (Nutzung).

Der Versuch der Bildung von Messzahlen der Wirtschaftskultur wurde zugunsten der Politik lokaler Entwicklung aufgenommen.